

भवः ठञ् । आनुमासिकः प्रतिमासभवे “पिण्डान्वाहार्यं कं
आङ्गं कुर्यान्मासानुमासिकम्” इति मनुः ।

अनुमित ति० अनु+मि-कर्मणि क्त । कृतानुमाने अनु-
मानविषयोभूते । “अनुमितोऽपि हि वाष्पनिरोक्षणाद्
व्यभिचचार न तापकरोऽनल” इति नैष० ।

अनुमिति स्त्री अनु+मा-क्तिन् । अनुमाने व्याप्तिविशि-
ष्टस्य पक्षधर्माज्ञानाधीने अनुभवभेदे “स पक्षस्तत्र वृत्ति-
त्वज्ञानादनुमितिर्भवेदिति” भाषा० । अनुमितिश्च द्विविधा
स्वार्था परार्था च तत्र हेतौ व्याप्तिनिश्चये सति तस्य च पक्षे
वृत्तित्वज्ञानात् उपादेयपदार्थग्रहणाय प्रवर्त्तिका यानु-
मितिः सा स्वार्था । विवदमानं प्रति कञ्चित्पदार्थं साध-
यितुं मध्यस्थाद्यवलम्बनेन प्रतिज्ञाहेतुदाहरणोपनयन-
निगमनरूपपञ्चावयवव्यायसाध्या परार्था ।

अनुमित्मा स्त्री अनु+मि-सन्-भावे अ । अनुमात-
मिच्छायाम् सिधाधियधायाम् । अनुमित्सायां हि सिद्धि-
सत्त्वेऽनुमितिरुदेति तदभावे साध्यवत्तानिश्चययत्पसिद्धि
सत्त्वे नानुमितिः । तत्रायं विशेषः सामाधिकरण्येन सिद्धि-
सत्त्वेऽपि अवच्छेदावच्छेदेनानुमितिर्भवत्येव न तत्रानुमित्-
सापेक्षा तथा च अवच्छेदावच्छेदेन सिद्धिरेव अवच्छेदावच्छे-
देन सामानाधिकरण्येन चानुमितिं प्रतिवर्त्तति एवञ्च तत्रैव
इच्छापेक्षेति । अतएव वाचस्पतिना “प्रत्यक्षपरिकल्पितम-
ध्यर्थमनुमानेन बुभुत्सन्ते तर्करसिका” इत्युक्तम् ।

अनुमृत ति० अनु पश्चात् शोकादिना मृतः । शोकादिना
मृतस्य पश्चात् मृते । अनु+मृ-कर्मणि क्त । यस्य पश्चात्
म्रियते तस्मिन् “भवता नानुमृताऽपि लभ्यते” इति रघुः ।

अनुमेय ति० अनुमीयतेऽसौ अनु+मि-कर्मणि यत् । अनु-
मित्यर्हे, अनुमातुं योग्ये “एतावता नन्वनुमेयशोभीति”
कुमा० । “फलानुमेयाः प्रारम्भाः संस्काराः प्राक्तना
इव” इति रघुः ।

अनुमोद पु० अनु+मुद-णिच्-घञ् । प्रकृतकर्मणि प्रवृत्ति-
विधाताकरणेनान्यप्रोत्साहानुकूलव्यापारे, । त्वया यत् कृतं
तन्मेः अनुमतमित्याद्यभिलाषव्यञ्जे । भावे ल्युट् । तत्रैवार्थे न० ।

अनुमोदित ति० अनु+मुद-णिच्-कर्मणि क्त । कृतानुमोदने
स्वानुमतत्वज्ञापनेन प्रोत्साहिते “भवता यद्व्यवसितं तन्मे-
साध्वनुमोदितम् । प्रार्थमानोऽर्धना यत् ह्यर्थो नैव
विधातितः । दानकालेऽथवा तूष्णीं स्थितः, सोऽर्धोऽनु-
मोदित इति (प्रा०वि०) उक्तेऽर्थे च ।

अनुयव अव्य० यवे विभक्त्यर्थे अव्ययी० । यवे इत्यर्थे । परि-

सुखा० भवादौ जप् । आनुयव्यम् तत्रभवे पदार्थे ति० ।
अनुयाज पु० अनु+यज-घञ् यज्ञाङ्गत्वात् कुत्वाभावः ।
दर्शपौर्णमासाङ्गेषु प्रयाजादिषु पञ्चसु यागेषु । “यजतिषु
ये यजामहे नानुयाजेषु” इति श्रुतिः । “प्रयाजान्ते अनु-
याजांश्च केवलानिति” ऋ० १०,५१,६, अनुयाजानु-
मन्त्रणम् का० ३,५,१४ ।

अनुयात ति० अनु या-कर्त्तरि क्तः । पश्चाद्गन्तरि, सहगन्तरि
च कर्मणि क्तयस्य पश्चाद्गम्यते तादृशे जने ।

अनुयात्र अव्य० यात्रायां विभक्त्यर्थे पश्चादर्थे वा अव्ययी० ।
यात्रायामित्यर्थे, यात्रायाः पश्चाद्भावे च । अनुगता
अनुरूपीकृता यात्रा येन प्रा०ब० । अनुयायिवर्गे ।
“त्यक्तभोगस्य मे राजन् ! वने वन्देन जीवतः । किं कार्यं
मनुयात्रेषेति” रामा० अनुगता यात्रा प्रा०स० । पश्चाद्-
यात्रायां स्त्री । तत्प्रयोजनमस्येत्यर्थे ठक् । आनुयात्रिकः
अनुचरे सेवके ति० ।

अनुयात्रिक ति० अनुयात्रा पश्चाद् यात्रा अनुगमनम-
स्यस्य ठन् । पश्चाद्गन्तरि अनुचरे “सर्वानेवानुयात्रिक-
वर्गान् त्वया सहेति” शकु० ।

अनुयायिन् ति० अनुयाति पश्चात् गच्छति अनु+या-णिनि
स्त्रियां डीप् । पश्चाद्गन्तरि, सेवके, अनुचरे “न्यपेक्षि
शेषोऽप्यनुयायिवर्गः” इति रघुः सट्शे, सुख्यस्थानुगन्तरि
शिशौ च ।

अनुयुक्त ति० अनु+युज-क्त । जिज्ञासिते पदार्थे । कृतप्रश्ने,
यं प्रति कस्यचित् पदार्थस्य जिज्ञासार्थं प्रश्नः क्रियते
तस्मिन् । “स चानुयुक्तो व्याचष्टामिति खण्डनखाद्यम् ।

अनुयुग अव्य० युगे विभ० अव्ययी० । युग इत्यर्थे । तत्र
भवः परिसुखा० जप् । आनुयुग्यः अनुयुगभवे ति० ।

अनुयुप अव्य० यूपे विभ० अव्ययी० । “यूप इत्यर्थे ।
तत्र भवः परिसुखा० जप् । आनुयुप्यः यूपभवे ति० ।

अनुयुक्त ति० अनु+युज-टच् स्त्रियां डीप् । प्रश्नकारके ।
मृतकाध्यापके च ।

अनुयोग पु० अनुयुज्यते कथनाय नियुज्यते अनु+युज-
घञ् । प्रश्ने । सति हि प्रश्ने, पृष्टः कथनाय प्रवर्त्तते ।
“निगृह्यानुयोगे चेति” पा० । अनुपूर्वात् युजेः प्रश्ना-
र्थकता । तेन “त्वया कियद्वेति तमन्वयुक्त” इति रघौ
प्रश्नार्थकतया निर्देशः ।

अनुयोगकृत् पु० अनुयोगं प्रश्नविषयसंशयं कृन्तति कृत
हेदने क्तिप् । आचार्ये । कृ-क्तिप् । पृच्छके ति० ।